

A lelőhelyet és környezetét korábbi építkezések során bolygatták, így érintetlen rész csak a domb K-i, jelenleg szondázott felén várható. A dombtető (és egyben a lelőhely) Ny-i fele részlegesen építési törmelékkel van feltöltve és változó mértékben bolygatott, aminek mélysége ismeretlen. A lelőhely egy része minden bizonnyal elpusztult a domb ÉK-i, telekhatár melletti részén.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Vogl Angéla, Zsubori István technikusok. A geodéziai felmérést a Szakszolgálat pécsi geodéziai csoportja végezte.

BOLDOG ZOLTÁN

131. Dunaföldvár, Felső-rév (KÖH 71913)

(Tolna megye) B, Ró, A, Á

A Boldog Zoltán vezette próbafeltárás után a megelőző feltárást 2010. június 22. és július 30. között végeztük a 0109/4, 0111/32, 0116/9 hrsz.-ú ingatlanokon, 14 657 m²-en.

A kijelölt ásatási területen három fő régészeti korszak található: bronzkor (kora és késő bronzkor), késő avar kor és Árpád-kor, mindhárom telepként. A területet az avar- és az Árpád-kori telepek részét képező árkok, árokrendszerek hálózta be. Ezenkívül római korinak meghatározható árkokat azonosítottunk.

A *bronzkori* objektumok a területen jellemzően szórtan helyezkedtek el, de az É-i és a D-i részen egy-egy sűrűn egymás mellé ázott objektumcsoportot találtunk. A leletek többségét agyagedények töredékei alkotják, közöttük díszkerámia és mindennapi használatra szánt kerámia egyaránt. Kiemelendő egy egészben előkerült nagyméretű, mintegy 70 cm magas tárolóedény, hombár.

Az *avar kori* házak és határoló árkok az ásatási terület középső és É-i részén helyezkedtek el. Az avar telep É-i irányban, a beruházási területen kívül nyilvánvalóan folytatódik. Kiemelendő lelet egy ház agyagpadlójába karcolt és szerencsésen fennmaradt malomjáték tábla.

Az *Árpád-kori* objektumok – házak, műhelyek, vermek – főként a terület középső és D-i részén találhatók. A telepet négy oldalról többször megújított árkok, árokrendszer határolta, az árkok mentén több edényégető kemencével, kemencebokkal. A számos fazekas kemence miatt lényegében fazekastelepről beszélhetünk.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Vogl Angéla, Zsubori István technikusok. A geodéziai felmérést a Szakszolgálat pécsi geodéziai csoportja végezte.

MIKLÓSITY SZŐKE MIHÁLY

132. Dunaszekcső, Magtár (Vörösmarty tér) (KÖH 63526)

(Baranya megye) Ró, Kö

2010. májusban próbaásatást végeztünk a lelőhelyen.

A *római idők* korábban is megtalált 3–4. századi épületomladéka került elő geometrikus díszítésű freskötöredékekkel és *COH VII BR* téglákkal együtt. A római épület falait nem találtuk meg a Magtáron belül. A korábbi évek próbaásatásaival egybevetve a római szint az épület Ny-i végében intenzívebb, közvetlenül a belső járósínt alatt felhalmozódott omladékból áll. Innen a felszíni járósínttel együtt enyhén lejtett D-felé. A római réteg K-i irányba vékonyodott és ellentétben a felszínnel, meredeken lejtett lefelé, vagyis 1700 évvel ezelőtt a Duna hordaléka és a későbbi part menti teraszosítás nem töltötte fel a területet.

Megtaláltuk a válltaggal (= diadalív indítása?) rendelkező, apszisos záródású, vastag falú (110 cm), 6 m széles kőtemplom maradványait. 1716-ból már forrásokkal igazolható az (újja?)építése, de 1735-ben leégett, majd egy év múlva újjáépült, végül 1810-ben magtárrá alakították. 1750-ben temették el itt a 30-as éveiben járó Stroch(?) András plébánost, akinek sírját a magtárrá való átalakításkor az egyik pillérrel megbolygatták és az ásatás során mi is megtaláltuk. Az előkerült középkori pénzek alapján feltételezhető *középkori templomelőzményt* egyelőre az írott forrásokban szereplő szekcsői középkori keresztény vallási építmények (Szentháromság templom, Szentháromság kápolna, Szt. János templom, Szt. Jakab templom a Mária-oltárral, Monyoka falu kolostora, Szt. Márton templom, Remete-kápolna) egyikével sem tudtuk megnyugtató módon azonosítani. Az 1716-ban épült templom azonban már a Szentháromság tiszteletére épült.

GÁBOR OLIVÉR

133. Dunaszekcső határa

(Baranya megye) R, B, LT, Ró, Kö

2010 folyamán régészeti megelőző feltárásokat végeztünk a Városföld–Drávaszerdahely között építendő gázvezeték-fektetés által érintett lelőhelyeken.

Alsó-Szentimre-dűlő (HT-56 lh., KÖH 68573): Március 30. és április 8. között a gázvezeték nyomvonalában a lehumuszolt 867 m²-ből 524 m² bizonyult régészeti objektumokkal fedettnek. A lelőhely a halastavaktól ÉK-re, az itt futó É–D irányú kisebb vízfolyás K-i partján húzódó lapályon, ill. enyhén emelkedő domboldalon lokalizálható. A feltárás során 23 régészeti objektum került elő, ezek két rossz állapotú kemence és 3 egymással párhuzamos rövid árok kivételével mind hulladék- vagy élelemtároló gödrök voltak. A feltárt objektumok nagy része – a több esetben igen nagy méretük ellenére – régészeti leletanyagban meglehetősen szegény volt. Az előkerült leletanyag alapján a lelőhelyen a rézkori badeni kultúra, ill. a bronzkori mészbetétes edények kultúrájának településrészele azonosítható.

A lelőhely patak felé eső, Ny-i végében a gépi humuszolás során több régészeti objektumot azonosítottunk, de a gyorsan feltörő és több mint 1 m-es szinten állandósuló talajvíz miatt ezeket még állandó szivattyúzással sem tudtuk feltárni.

Duna-part (HT-150 lh., KÖH 74655): Június 26–30. között elvégeztük a régészeti megfigyelést a nyomvonal 129+550 és 129+850 km-szelvényei között. A lelőhely a Duna-part közelében, egy juhásztanya mellett lokalizálható. A gázvezeték nyomvonalában 631 m² volt régészetileg pozitív. A területet a modern korban többször bolygatták, ezért csak egyetlen objektum volt egyértelműen elkülöníthető, egy jó állapotban megmaradt nagyméretű kemence. A többi objektum azonosítása és leletanyagának megmentése érdekében a szelvényben összesen 16 keresztirányú szondát ástunk, melyekből jelentős mennyiségű kelta és római kori leletanyagot gyűjtöttünk. A kutatóárkokban több helyen megfigyelhetők voltak a lelőhelyet elpusztító modern kori tanyaépületek maradványai, valamint egy közműárok.

Felső-Szentimre-dűlő I. (HT-53 lh., KÖH 68471): Június 14. és július 1. között elvégeztük a régészeti megfigyelést a lelőhely újabb részletén, ahol a humuszréteg gépi eltávolítása során több régészeti objektumot azonosítottunk a nyomvonal 132+197 és 132+347 km-szelvényei között. A lelőhely az 56. sz. főúttól Ny-ra, a Leánka-patak két oldalán emelkedő domboldalon található. A lelőhely egy részét (a pataktól Ny-ra) 2009-ben feltártuk, az újabb objektumok a pataktól K-re kerültek elő. A gázvezeték nyomvonalában 1021 m²-nyi nyesett területből régészetileg pozitív 598 m² volt. Az objektumok a pataktól K-re sűrűn helyezkedtek el, 2 nagyméretű, hosszan elnyúló többosztatú árok mellett 2 viszonylag ép kemence érdemel említést. Az egyik kemence É-i oldalából egy füstölőjárat indul É-i irányba, de ez fél méter után megszakad, valószínűleg beomlott. A másik kemence kétosztatú, egy kis ovális alakú előtérrel. Belső terében a sütőfelület alatt kerámiatapasztást figyeltünk meg. A feltárt objektumok a római korba sorolhatók.

Felső-Szentimre-dűlő II. (HT-54 lh., KÖH 68477): Április 2–9. között a 053/38–41 hrsz.-ú ingatlanokon a nyomvonalban lehumuszolt 635 m²-ből 224 m² volt régészetileg fedett. A lelőhely az 56. sz. főúttól Ny-ra, a Leánka-patak Ny-i partján, a patakkal párhuzamosan húzódó dombhát mögött, egy a környezetéből kiemelkedő kisebb dombháton helyezkedik el, a HT-53 lelőhelytől mintegy 150 m-re. A humuszolás során 5 régészeti jelenség és 12 stratigráfiai egység került elő. Ezek közül az egyik egy mélyebb méhkas alakú tárológödör, egy másik, kisebb gödörből pedig jelentős mennyiségű kerámiatöredék és állatcsont került elő. A többi objektum nagyobb méretű, de leletanyagban igen szegény gödör volt. Az előkerült leletanyag alapján a feltárt objektumok egy kisebb őskori telep részei, amely a rézkori badeni kultúra időszakára keltezhető. A nyomvonal 132+528–132+826 km-szelvényei között

újabb 5 régészeti objektumot azonosítottunk, ezekben a korábbi feltáráshoz hasonló szerény mennyiségű badeni leletanyag volt. A lelőhelyrész egyértelműen a korábban feltárt HT-54 lelőhely folytatása.

Gyerma II. (HT-147 lh., KÖH 74651): Június 30. és július 7. között több régészeti objektumot azonosítottunk a nyomvonal 135+574–135+947 km-szelvényei között. Ezeket a 2009-ben feltárt HT-57 lelőhelytől Ny-ra emelkedő domb tetején észleltük, de a két lelőhely között összefüggés nem állapítható meg. A gázvezeték nyomvonalában 1380 m²-t humuszoltunk le, ebből régészetileg pozitív 474 m² volt. A lelőhely két részre különült el, a K-i felén egy szép, őrlőkővel és téglával kirakott szájnylású középkori kemence, valamint több árok és gödör található, de azonosítottunk egy modern kori tanyaépületet is. A Ny-i felén egy kutyacsontváz mellett két leletanyag nélküli kisebb gödör volt.

Munkatársak: Birkás Péter, Fenyvesi Anita, Mrenka Attila, Németh Réka, Vadas Livia.

LIGNER JÁCINT

134. Dunaszentgyörgy, Dömötör utca-6. sz. út között

(KÖH 58698)

(Tolna megye) Ő, Ró, Á

2010. augusztus 11–13-án terepbejárást és a műszeres lelőhely-felderítést végeztünk Dunaszentgyörgy külterületén. A régészeti kutatást a Fadd-Paks gázvezeték 18,53 km-es nyomvonalának földmunkái tették szükségessé. A terepbejárást során a tervezett gázvezeték nyomvonalát a vezeték gerincvonalától 50-50 m szélességben kutattuk.

A nyomvonalnak a Fadd gázelosztó állomástól a Dunaszentgyörgytől D-re, a községi döngkútig terjedő szakaszán nem észleltünk régészeti örökségi elemet. A nemrég Czövek Attila (Wosinszky Mór Múzeum) által bejelentett római kori útrészlet (KÖH 74075) azonosítása az ÉNy-DK-i irányú dűlőút mentén nem volt lehetséges.

A lakott területtől D-i irányban nagyszámú római kori kerámia, ill. 2 db pénzérme került elő. A felderítés során a településtől DNy-i irányban, a községi döngkúttól 300 m-re ÉK-re azonosítottuk az 58698 lelőhelyhez kapcsolódó régészeti területet. A felszínen gyűjthető kerámiatöredékek alapján őskori, római kori és középkori (Árpád-kor) lelőhelyet valószínűsítünk.

Munkatársak: Tóth Bálint, Nagy Balázs, Szabó Zoltán.

LIGNER JÁCINT

135. Dusnok, Kengyelus-hát

(KÖH 76653)

(Bács-Kiskun megye) Ő

2010. november 26-án helyszíni szemlét végeztem a település tervmódosítással érintett területén, mely kül-